

سرفصل‌ها و مأموریت‌هایی که دنبال می‌کنید فاصله بگیرد؟

خیر، این مسأله به ما کمک می‌کند. در واقع ما به وزارت نفت کمک می‌کنیم.

کشورهای دیگر چگونه از پژوهشگاه‌های خود بهره می‌برند؟

به عنوان مثال پژوهشگاهی در فرانسه وجود دارد که نه تنها برای نفت، بلکه برای صنعت در آن پژوهشگاه کارهای مشورتی صورت می‌گیرد. اتفاقاً پژوهشگاه‌ها باید یک قدم جلوتر از صنعت باشند و بین دانشگاه و صنعت قرار بگیرند تا بتوانند بخشی از نیازهای حال حاضر و بخشی از نیازهای آینده را احصا کنند.

به عنوان نمونه در یکی از پژوهشگاه‌های فرانسه، صنعت خودرو جزو هیأت مدیره آن است.

پژوهشگاه یک نگاه پس‌نگار دارد؟

بله درست است. با توجه به رسالتی که پژوهشگاه دارد و با توجه به جنس آن، باید هم این‌گونه باشد، چون جنس پژوهشگاه این‌گونه است، باید کمی از این قالب جلوتر باشد که بتواند وظایفش را ایفا کند، در غیر این صورت دیگر پژوهشگاه نبود، تبدیل می‌شد به یک شرکت زیرمجموعه که جنسش فرق می‌کند.

شما در واقع یک زنجیره دارید از اکتشاف تا صادرات و واردات.

پژوهشگاه تعداد زیادی خدمات آزمایشگاهی ارائه می‌دهد که عدد بالایی است و تقریباً می‌تواند بیش از یک‌هزار خدمت آزمایشگاهی و نمونه آزمایش را ارائه بدهد.

این خدمات زمانی بیشتر در پژوهشگاه‌ها متمرکز بود، اما با گسترش صنعت و فضای دانش‌بنیانی افراد دیگری هم هستند که آنجا فعالیت می‌کنند. البته این موضوع نه تنها هیچ اشکالی ندارد بلکه خوب هم است.

به هر حال باید گفت پژوهشگاه هم تجربه کار و هم افراد خبره دارد، بنابراین اگر یک تست در دانشگاه و توسط یک دانشجو انجام شود با انجام آن توسط کسی که ۲۰ سال در این زمینه تجربه دارد کاملاً متفاوت است.

می‌توان گفت اعتماد به پژوهشگاه بشدت بالاست، همچنین تجربه بیشتری هم دارند و این مسأله به فرد

آزمایشگاهی و فضای دانش‌بنیانی هم کمک کرده است.

از آنجایی که آزمایشگاهی معتبر و معتمد هستیم بسیاری از کسانی که قصد دارند تست‌هایشان را در صنعت مورد ارزیابی قرار دهند، از جایی مثل پژوهشگاه برای این منظور استفاده می‌کنند. با این تعاریف می‌توان گفت یک جنس کار ما در پژوهشگاه، خدمات فناوری است.

پژوهشگاه چه تعداد خدمت در طیف‌های مختلف ارائه می‌دهد؟

یک‌هزار و ۶۰۰ نوع تست فناورانه انجام داده‌ایم که رقم بسیار خوبی است. بعضی از آنها یونیک فقط در پژوهشگاه انجام می‌شوند. چون از طرفی گاهی انجام بعضی تست‌ها برای بخش خصوصی به صرفه نیست بنابراین باید در پژوهشگاه انجام شود.

از طرف دیگر، پژوهشگاه معتمد بخش‌های حاکمیتی از جمله وزارت نفت و گمرک هم است.

با گذر زمان کشور نیازهای دیگری پیدا می‌کند از جمله نیازهای پژوهشی، از جنس پژوهش‌هایی که یک مقدار لب‌مرز علم باشند. حدود ۱۶-۱۵ سال گذشته علاوه بر خدمات آزمایشگاهی، بخشی هم به پژوهش اختصاص داشت. سپس اتمسفر کشور تغییر کرد و رویکرد به این سمت رفت که صرفاً پژوهش نمی‌خواهیم، صرفاً هم خدمات آزمایشگاهی نمی‌خواهیم.

در واقع پژوهشگاه به این باور رسید که افرادی از بیرون می‌آیند، تست را انجام می‌دهند. به این طریق دانشگاه هم تقویت می‌شود. این مسأله بخشی از خدمات پژوهشی دانشگاه را جبران می‌کند و آن را انجام می‌دهد. کشور بخصوص در شرایط تحریم، به فناوری نیاز پیدا می‌کند.

در کلیت کشور کسی از شرایط تحریم استقبال ویژه نمی‌کند ولی این قضیه برای رشد واحدهای فناور آماده چابک مأموریت‌محور خوب است، زیرا با قرار داشتن در میدان تست، ارزیابی و در معرض امتحان قرار گرفتن تا حدودی دید را باز می‌کند.

در ۱۵ سال اخیر، یعنی تقریباً از برنامه چهارم به بعد، بعضی طرح‌هایی اینجا اجرا شده که برخی از این طرح‌ها کاملاً موفق بوده است، مثل کاتالیست‌ها که در پالایشگاه اراک است و معتقدیم یکی

از افتخارات کشور است. سپس وارد فضایی می‌شود که کشور نیاز به فناوری دارد، می‌توان گفت که مسئولان کشور، دانشگاه‌ها و مراکز علمی را برای کمک در این زمینه فرا می‌خوانند. هر چند مدل آن دانش‌بنیانی و دانشگاهی است.

با توجه به مأموریت، رسالت و حتی امکاناتی که پژوهش دارد از ابتدا هم به آن اجازه می‌داد خیلی زودتر وارد این فضا شود، به دلیل اینکه اکثر پروژه‌هایی که انجام داده پروژه‌های مرتبط با صنعت نفت بوده و به لحاظ ساختاری و مأموریتی، ارتباط تنگاتنگی با نفت داشته است.

در عین حال در برهه‌ای از زمان و حدود ۱۰-۱۲ سال پیش، بحث‌هایی پیرامون خودکفایی پیش می‌آید که تأکید می‌شد باید خودکفا باشیم.

این امر هم یک‌سری مزایا و هم یک‌سری معایب دارد.

اینکه از یک مجموعه صد درصد پژوهشی انتظار داشته باشیم خودش تولید فن کند، تقریباً در هیچ جای دنیا شدنی نیست.

ویژه‌نامه
صنعت نفت
«دانش بنیان»

ایران

اردیبهشت ۱۴۰۲